

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 55/2025-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Tomášom Tauberom, advokátom, Stará cesta 6, Spišská Nová Ves, proti postupu Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/82/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 5 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/82/2023. Sťažovateľ žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a príslušného spisu okresného súdu vyplýva, že prokurátor Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves podal okresnému súdu 22. augusta 2023 obžalobu na sťažovateľa pre spáchanie pokračovacieho prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona. V napadnutom trestnom konaní nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v namietanom porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zbytočnými priet'ahmi okresného súdu v napadnutom trestnom konaní. Sťažovateľ uvádza, že od spáchania skutkov, z ktorých je obžalovaný, uplynulo už 6 rokov. Od podania obžaloby došlo k vykonaniu určitých úkonov, ktoré mali prevažne procesný, nie meritórny charakter, a tak nedošlo k žiadnemu materiálnemu posunu napadnutého konania. Sťažovateľ zrekapituloval aj priebeh prípravného konania, ktoré trvalo 4 roky napriek tomu, že bol k dispozícii orgánom činným v trestnom konaní. Ani v súdnej časti trestného konania súd nepostupuje tak, aby sa predchádzalo zbytočným priet'ahom, a naďalej sa pokračuje v predlžovaní jeho právnej neistoty.

4. Uvedená trestná vec nie je podľa sťažovateľa právne zložitá, nejde o závažnú trestnú činnosť, pri ktorej by bolo potrebné vykonávať rozsiahle dokazovanie. Sťažovateľ v priebehu konania aktívne uplatňoval svoje práva, v žiadnom prípade nevytváral obštrukcie a priet'ahy. Na celkovú dĺžku konania mal značný vplyv práve postup okresného súdu.

5. Sťažovateľ namieta aj porušenie práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 5 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru. Sťažovateľ je od 9. februára 2024 vo výkone väzby v inej trestnej veci, pričom ani do dňa podania ústavnej sťažnosti mu nebol ustanovený obhajca napriek tomu, že spĺňa podmienky povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Vzhľadom na to, že obhajca mu ustanovený nebol, sťažovateľ sa nemohol obhájiť tak, ako by k tomu došlo, keby väzobne stíhaný nebol, a tak získal nevýhodu v trestnom konaní, pričom dané pochybenie má vplyv na zásadu kontradiktórnosti konania. Okresný súd obídenním inštitútu povinnej obhajoby výrazne procesne pochybil, čo má vplyv na zásadu kontradiktórnosti konania, pričom došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru zbytočnými priet'ahmi okresného súdu v napadnutom trestnom konaní a porušenie práv podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 5 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru tým, že okresný súd neustanovil obhajcu sťažovateľovi napriek tomu, že v dôsledku výkonu väzby v inej trestnej veci spĺňa podmienky povinnej obhajoby.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote,

preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

8. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitnosť vecí, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

10. Posudzovaná trestná vec patrí k štandardnej agende všeobecných súdov a nemožno ju považovať za obzvlášť právne zložitú. Vzhľadom na nutnosť pribatia prekladateľa do maďarského jazyka možno z procesného hľadiska napadnutému konaniu priznať určitý (nižší) stupeň osobitnej skutkovej zložitosti.

11. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že aj sťažovateľ vo výraznej miere ovplyvnil celkovú dĺžku napadnutého konania. Zo súdneho spisu vyplýva, že z dosiaľ štyroch nariadených hlavných pojednávaní (22. 11. 2023, 11. 12. 2023, 24. 1. 2024, 20. 2. 2024) sa ani jedno neuskutočnilo práve z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa. Uvedené skutočnosti nemožno pri posudzovaní dôvodnosti ústavnej sťažnosti opomenúť.

12. Zo súdneho spisu vyplýva, že na sťažovateľa bola podaná 22. augusta 2023 obžaloba, o ktorej rozhodol okresný súd trestným rozkazom z 9. októbra 2023, proti ktorému podal prokurátor odpor. Následne okresný súd určil 4 termíny hlavného pojednávania (22. 11. 2023, 11. 12. 2023, 24. 1. 2024, 20. 2. 2024), ktoré sa neuskutočnili pre neprítomnosť sťažovateľa. Príslušné obvodné oddelenie Policajného zboru 25. marca 2024 okresnému súdu oznámilo, že na sťažovateľa bol vydaný európsky zatýkací rozkaz Maďarskou republikou, ako aj Okresným súdom Levice. Na žiadosť okresného súdu Väzenská služba Českej republiky 10. apríla 2024 oznámila, že sťažovateľ sa od 9. februára 2024 nachádza v predbežnej väzbe v Českej republike v súvislosti s európskym zatýkacím rozkazom vydaným Okresným súdom Levice, ktorý na výzvu okresného súdu 23. mája 2024 oznámil, že prebieha konanie o vyžiadanie dodatočného súhlasu s trestným stíhaním obvineného od justičného orgánu v Maďarsku. Následne okresný súd 20. júna 2024 žiadal Krajské štátne zastupiteľstvo v Brne o informáciu, či predbežná väzba stále trvá. Krajské štátne zastupiteľstvo v Brne mu 8. júla 2024 oznámilo, že obvinený bol 25. apríla 2024 vydaný na základe európskeho zatýkacieho rozkazu do Maďarska. Z uvedeného dôvodu okresný súd opatrením

z 25. septembra 2024 pribral prekladateľku z maďarského jazyka a následne prípisom z 9. decembra 2024 požiadal Okresný súd Győr v Maďarsku o informáciu, či sa obvinený nachádza vo väzbe. Odpoveď z Okresného súdu Győr ku dňu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti okresnému súdu doručená nebola.

13. Ústavný súd po dôslednom rozbere procesných úkonov okresného súdu uvádza, že ústavná sťažnosť neodôvodňuje ani jej prijatie na ďalšie konanie. Okresný súd vo veci konal, nariadil štyrikrát hlavné pojednávanie, ktoré muselo byť odročené výlučne pre neprítomnosť sťažovateľa. Nemožno súhlasiť so sťažovateľom, že procesné úkony súdu boli neefektívne, keďže vzhľadom na viacero súčasne prebiehajúcich trestných stíhaní bolo vecou zásadného významu zistenie, kde sa obžalovaný aktuálne nachádza. Okresný súd nie je objektívne spôsobilý ovplyvniť aktívnu participáciu príslušného súdneho orgánu Maďarska, ktorého pasivita v súčasnosti brzdí aj plynulosť uvedeného trestného konania.

14. V okolnostiach prejednávanej veci tak ústavný súd konštatuje, že v postupe okresného súdu neidentifikoval v napadnutom konaní existenciu zbytočných prietáhov takej intenzity, ktorá by mala za následok po prijatí ústavnej sťažnosti vyslovenie záveru o možnom porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol danú časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 5 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru:

15. Sťažovateľ namieta aj porušenie čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 5 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru postupom okresného súdu, ktorý mu napriek jeho väzobnému stíhaniu v inej trestnej veci dosiaľ neustanovil obhajcu. Je pravdou, že trvanie väzby zakladá dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, avšak zo súdneho spisu je zrejmé, že sťažovateľ bol z predbežnej väzby v Českej republike odovzdaný na výkon väzby v Maďarsku. Okresný súd doteraz oficiálne nedisponoval informáciou, že sa sťažovateľ nachádza vo väzbe, čo mu objektívne znemožnilo pristúpiť k úkonu ustanovenia obhajcu. Navyše okresný súd počas väzby sťažovateľa nevykonal žiaden procesný úkon, ktorým by mohol zasiahnuť do jeho procesných práv, preto sťažovateľ ani nemohol byť na svojom práve na obhajobu ukrátený. Vyslovenie porušenia označených práv ústavným súdom by bolo v okolnostiach prerokúvanej veci predčasné.

16. Nadväzujúc na uvedené, ústavný súd uzatvára, že medzi obsahom označených práv a prerokúvanou vecou v súčasnosti absentuje dostatočná príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť porušenia označených práv. Vzhľadom na uvedené ústavný súd preto odmietol aj uvedenú časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

17. Napokon ústavný súd uzatvára, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania signalizoval porušenie označených práv, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55

písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu